

Den 30. september 2011

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af arrestafdelingen
i Politigårdens Fængsel
den 27. oktober 2009

OPFØLGNING NR. 2

J.nr. 2009-3703-628/CBR

Den 8. september 2010 afgav jeg endelig rapport om min inspektion den 27. oktober 2009 af arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. Den 22. juni 2011 afgav jeg en opfølgingsrapport hvori jeg anmodede om oplysninger mv.

Jeg har herefter modtaget en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen af 9. september 2011 med en kopi af Københavns Fængslers udtalelse til direktoratet af 15. juli 2011.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad 5.1. Arbejde

I opfølgingsrapporten af 22. juni 2011 bad jeg om oplysninger om hvilken type egenproduktion (arbejdets art) der var tale om.

Københavns Fængsler har oplyst at der fortsat laves rawplugs som ordrebaseret montagearbejde. Københavns Fængsler har endvidere oplyst at den egenproduktion der tilbydes, er dekorering af brændte lerperler.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad 7.12. Brugen af håndjern over for personer i de 5 særlige celler

I opfølgingsrapporten gengav jeg mine samt direktoratets og Københavns Fængslers overvejelser om brugen af håndjern "altid" i en periode påsat gennem en sprække/lem i celledøren i en af de 5 særlige celler. Spørgsmålet om notat efter § 13 i sikringsmiddelbekendtgørelsen indgik, og jeg udtalte at jeg er enig i direktoratets beklagelse af at der hidtil ikke er gjort notat i disse sager i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

Direktoratet ville efter udtalelsen af 27. december 2010 meddele Københavns Fængsler at i de tilfælde hvor anvendelsen af håndjern "indtil videre" strækker sig ud over 7

døgn, skal der ske indberetning til direktoratet. Indberetningen skal indeholde en nærmere begrundelse for anvendelsen. Herudover skal institutionen årligt (første gang for 2011) indberette antallet af disse særlige anvendelser af håndjern til direktoratet.

Københavns Fængsler har i udtalelsen af 15. juli 2011 oplyst at der ikke har været anvendt håndjern "altid" i en periode i 7 dage eller derover siden den 27. december 2010. Københavns Fængsler har endvidere oplyst at siden primo marts 2011 har håndjern "altid" i en periode kun været anvendt én gang i 3 dage.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Påsætning af håndjern gennem sprække/lem i celledør

I opfølgingsrapporten af 22. juni 2011 gennemgik jeg Torturkomitéens anbefalinger og retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) vedrørende artikel 3 (om forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf) i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) samt de danske straffuldbyrdelsesregler mv. Jeg hæftede mig ved at systematisk brug af håndjern eller brugen af håndjern "altid" i en periode efter omstændighederne kan rejse spørgsmål i forhold til EMRK artikel 3 og principperne i bestemmelsen.

I opfølgingsrapporten udtalte jeg at jeg havde vanskeligt ved at dele Københavns Fængslers og direktoratets opfattelse af at man finder at påsætning af håndjern gennem lem/sprække i en af de 5 særlige celler ikke kan betragtes som en "yderligere restriktion". Jeg tilføjer her for en ordens skyld at jeg med dette mener at den omhandlede brug af håndjern – både for så vidt angår sådanne indgrebs faktiske karakter (afsnit B i pkt. 7.12) og for så vidt angår det tidsmæssige (afsnit C i pkt. 7.12) – udgør et mere intensivt indgreb end almindelig påsætning af håndjern i et enkelt tilfælde.

Jeg henviste til at en påsætning gennem sprække/lem i celledøren efter det oplyste ofte (men principielt ikke altid) vil ske samtidig med at der er truffet beslutning om brug af håndjern "altid" i en periode ved intern transport. Jeg udtalte at jeg mener at den nævnte påsætning af håndjern på grund af brugen af sprækken/lemmen i sig selv for den indsatte kan opfattes som værende mere indgribende, end hvis der var tale om påsætning af håndjern uden sprækken/lemmen. I den forbindelse henviste jeg til at der ikke er nogen almindelig kontakt mellem personalet og den indsatte i cellen, og at påsætningen gennem sprække/lem netop kun sker hvis sikkerhedshensyn taler for denne fremgangsmåde. Jeg udtalte endvidere at selv om påsætningen måtte ske in-

den for rammerne af § 65 i straffuldbyrdelsesloven og sikringsmiddelbekendtgørelsen, så mener jeg at det vil være bedst stemmende med almindelige hjemmels- og intensitetsbetragtninger hvis brugen af håndjern ved påsætning gennem lem/sprække i celledøren var udtrykkeligt beskrevet i administrative regler.

Jeg bad i min opfølgingsrapport af 22. juni 2011 direktoratet om at oplyse om direktoratet er indstillet på (i hvert fald i vejledningen om sikringsmiddelbekendtgørelsen) at inddrage den ovennævnte brug af håndjern ved påsætning gennem en sprække/lem i celledøren – der ofte sker i forbindelse med en beslutning om brug af håndjern "altid" i en periode.

Jeg henviser til min gengivelse nedenfor af direktoratets samlede svar på mine spørgsmål.

Beslutning om håndjern "altid" i en periode

I opfølgingsrapporten gav jeg udtryk for at jeg er opmærksom på at der i arrestafdelingen i Politigården gør sig særlige sikkerhedshensyn gældende. Jeg bemærkede endvidere at påsætning af håndjern gennem sprække/lem i celledøren ofte sker i forbindelse med en beslutning om brug af håndjern "altid" i en periode, og at jeg mener at en sådan beslutning om brug af håndjern "altid" i en periode er mere indgribende for den indsatte, end hvis der alene var tale om en beslutning om anvendelse af håndjern i en enkelt situation.

Jeg henviste til at brugen af håndjern "altid" i en periode – selv om den enkelte påsætning ofte kan være kortvarig – kan ske flere gange om dagen. Jeg henviste endvidere til at en sådan beslutning om brug af håndjern "altid" i en periode indebærer at den tidsmæssige udstrækning af beslutningen ikke er fastlagt på forhånd, og at dette for den indsatte kan opleves som værende mere indgribende end hvis der træffes beslutning om brug af håndjern i enkelt situation, f.eks. under en transport uden for institutionen i forbindelse med et konkret også tidsmæssigt afgrænset ærinde, f.eks. kørsel på i alt 1 time til og fra retsmøde. Jeg henviste i øvrigt til det oplyste om at der ved beslutninger om håndjern "altid" i en periode kan være tale om perioder på flere dage, men også 1-2 uger.

Herefter bad jeg direktoratet om at oplyse om direktoratet er indstillet på at lade en beskrivelse af praksis om brug af håndjern "altid" i en periode (som også har været brugt før etableringen af de 5 særlige celler med sprække/lem i 2009, og som efter det oplyste også kan finde sted uden for disse 5 celler) indgå i en udtrykkelig regulering.

Jeg henviste til at direktoratet har oplyst at de kortvarige ledsagelser (af en indsat med håndjern ved intern transport) i forbindelse med dagligdagsrutiner (dvs. håndjern "altid" i en periode) ikke kan sammenlignes med de tilfælde der udtrykkeligt er omtalt i vejledningen om sikringsmidler der kun omhandler transport uden for institutionen.

Direktoratet har i udtalelsen af 9. september 2011 oplyst at både brugen af håndjern "altid" for en periode (afsnit C i pkt. 7.12 i opfølgingsrapporten af 22. juni 2011) og brugen af håndjern ved påsætning gennem sprække/lem i celledøren (afsnit B i pkt. 7.12 i opfølgingsrapporten af 22. juni 2011) kun forekommer i arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel. På den baggrund finder direktoratet ikke at der er behov for en yderligere regulering heraf (i vejledningen om sikringsmidler). Direktoratet har informeret de øvrige institutioner om at den nævnte særlige praksis vedrørende håndjern kun gælder for arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Det fremgår ikke udtrykkeligt af direktoratets udtalelse af 9. september 2011 om direktoratet fortsat – efter opfølgingsrapporten af 22. juni 2011 – finder at påsætning af håndjern gennem lem/sprække i en af de 5 særlige celler, hvilket ofte sker efter en fremadrettet beslutning om sådan brug af håndjern "altid" i en periode, ikke kan betragtes som en "yderligere restriktion."

Jeg gentager min udtalelse om at den omhandlede brug af håndjern efter min opfattelse er en "yderligere restriktion" – det vil som nævnt sige et mere intensivt indgreb. Jeg tilføjer for en ordens skyld at jeg som nævnt med dette mener at den omhandlede brug af håndjern – både for så vidt angår sådanne indgrebs faktiske karakter (afsnit B i pkt. 7.12) og for så vidt angår det tidsmæssige (afsnit C i pkt. 7.12) – udgør et mere intensivt indgreb end almindelig brug af håndjern i et enkelt tilfælde.

Jeg må umiddelbart lægge til grund at direktoratet ikke mener at den omhandlede særlige brug af håndjern indebærer et mere intensivt indgreb end almindelig påsætning af håndjern i et enkelt tilfælde. Dette beder jeg direktoratet om at begrunde nærmere i lyset af det som jeg har anført i pkt. 7.12 i opfølgingsrapporten af 22. juni 2011 og ovenfor.

Min ovennævnte opfattelse førte til mit spørgsmål om behovet for en udtrykkelig regulering af den omhandlede brug af håndjern.

Jeg forstår svaret på dette spørgsmål i direktoratets udtalelse af 9. september 2011 gengivet ovenfor sådan at direktoratet ikke ønsker en udtrykkelig regulering, i f.eks. vejledningen til sikringsmiddelbekendtgørelsen, af den omhandlede brug af håndjern fordi brugen alene forekommer i arrestafdelingen på Politigårdens Fængsel.

Jeg må dog også forstå direktoratets stillingtagen til behovet for en udtrykkelig regulering som et umiddelbart udtryk for at direktoratet ikke mener at der er tale om et mere intensivt indgreb. Dette har jeg ovenfor bedt om direktoratets udtrykkelige begrundelse for.

Inden jeg tager endeligt stilling til dette punkt, beder jeg direktoratet oplyse om andre forhold (end at det forhold at den omhandlede brug af håndjern alene forekommer i arrestafdelingen på Politigårdens Fængsel) er indgået i direktoratets overvejelser der førte til at man ikke ønsker en udtrykkelig regulering af den omhandlede brug af håndjern.

I den forbindelse peger jeg på at f.eks. kapitel 4 i fællesskabsbekendtgørelsen (nr. 147 af 28. februar 2008) udtrykkeligt retter sig mod Københavns Fængsler – og således ikke alle kriminalforsorgens institutioner. Bl.a. ud fra dette eksempel står det mig uklart hvorfor det forhold at den omhandlede brug af håndjern kun forekommer i arrestafdelingen på Politigårdens Fængsel – som umiddelbart det eneste forhold i direktoratets udtalelse af 9. september 2011 – har været afgørende for at man ikke ønsker en administrativ udtrykkelig regulering af den omhandlede brug af håndjern.

Jeg bemærker for en ordens skyld at jeg naturligvis ikke mener at en regulering af den omhandlede brug af håndjern nødvendigvis skal optages i vejledningen til sikringsmiddelbekendtgørelsen, men at en regulering også efter direktoratets vurdering kan optages i en anden administrativ forskrift som kun retter sig mod arrestafdelingen i Politigården under Københavns Fængsler.

Opfølgning

Jeg beder om at Københavns Fængsler sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen, som jeg også beder om en udtalelse.

Underretning

Denne rapport sendes til Københavns Fængsler, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arrestafdelingen i Politigårdens Fængsel.

Lenart Frandsen
Inspektionschef